

Sygn. akt II UK 184/12

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kwaśniewski (przewodniczący)

SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z wniosku J. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.
o wykładnię przepisów,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 lutego 2013 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w W.
z dnia 20 grudnia 2011 r.,

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. wyrokiem z dnia 21 marca 2011 r. oddalił odwołanie J. C. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 21 kwietnia 2010 r., którą to decyzją organ rentowy nie uznał za

prawidłowe stanowisko ubezpieczonej, zawarte we wniosku z dnia 15 lutego 2010 r. o wydanie interpretacji przepisu art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t.: Dz. U. z 2007 r. Nr 11, poz. 74 ze zm.). Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczona była zatrudniona na podstawie umowy o pracę w spółce H. [...] Kancelaria Prawna spółka komandytowa z siedzibą w W. na stanowisku prawnika do dnia 31 stycznia 2010 r. W dniu 25 stycznia 2010 r. odwołująca się została wpisana do ewidencji działalności gospodarczej i od dnia 1 lutego 2010 r. rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej pod nazwą „Kancelaria Radcy Prawnego J. C”. Ubezpieczona nigdy wcześniej nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej. Z dniem 1 lutego 2010 r. została zawarta umowa, zgodnie z którą - w ramach prowadzonej działalności gospodarczej - odwołująca rozpoczęła świadczenie pomocy prawnej na rzecz powołanej spółki komandytowej. Umowa została zawarta w celu świadczenia przez odwołującą się na własny rachunek usług prawnych w ramach umowy o stałej współpracy. Zakres czynności wykonywanych przez odwołującą w ramach tej współpracy pokrywał się w znacznej części z czynnościami wykonywanymi przez nią uprzednio na podstawie umowy o pracę łączącej ją ze spółką H. Pismem z dnia 15 lutego 2010 r. odwołująca zwróciła się do organu rentowego z wnioskiem o wydanie pisemnej interpretacji w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Podniosła we wniosku, iż przez 24 miesiące od dnia rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej ma prawo do opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od podstawy wymiaru składek nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Organ rentowy skarżoną w niniejszej sprawie decyzją z dnia 21 kwietnia 2010 r. uznał to stanowisko za nieprawidłowe. Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z treścią art. 18a ust. 1 tejże ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 8 ust. 6 pkt 1, w okresie pierwszych 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Nadto art. 18a ust. 2 stanowi, że przepis ust. 1 nie ma zastosowania do osób, które: 1) prowadzą lub w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia wykonywania działalności

gospodarczej prowadziły pozarolniczą działalność; 2) wykonują działalność gospodarczą na rzecz byłego pracodawcy, na rzecz którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywały w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej. Sąd Okręgowy podzielił stanowisko organu rentowego, iż wystarcza, aby zakres działalności gospodarczej wykonywanej na rzecz byłego pracodawcy, chociażby w części pokrywał się z czynnościami wcześniej wykonywanymi w ramach stosunku pracy, aby osoba ta rozpoczynając prowadzenie działalności gospodarczej nie miała prawa do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne od podstawy wymiaru w wysokości nie niższej niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. W ocenie Sądu analiza zakresu uprawnień aplikanta radcowskiego określona w art. 35 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, pozwala przyjąć, że wymienione czynności aplikanta radcowskiego pokrywają się w dużej części z zakresem obowiązków radcy prawnego, gdyż aplikant w trakcie aplikacji pod kierunkiem i nadzorem radcy prawnego przygotowując się do wykonywania zawodu radcy prawnego, wykonuje te same czynności, co radca prawny. Różnica polega przede wszystkim na tym, że aplikant nie jest samodzielny w wykonywaniu czynności powierzonych mu przez radcę prawnego, przeciwnie - wykonuje te obowiązki z wyraźnego upoważnienia radcy prawnego. W ocenie Sądu niewątpliwie, czynności wykonywane przez odwołującą się w ramach stosunku pracy jako aplikanta radcowskiego, wchodzą w zakres wykonywanej obecnie działalności gospodarczej.

Na skutek apelacji ubezpieczonej Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego stwierdzając, że od 1 lutego 2010 r. J. C. jest zobowiązana do opłacenia składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej pod nazwą Kancelaria Radcy Prawnego – J. C. [...], od podstawy wymiaru składek, którą stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Sąd Apelacyjny, wbrew ocenie Sądu Okręgowego, dostrzegł istnienie wyraźnej różnicy pomiędzy zakresem czynności, które może wykonywać

aplikant radcowski, a zakresem czynności, które są przypisane wyłącznie radcy prawnemu, działającemu już w pełni samodzielnie ze wszelkimi tego konsekwencjami i przyjął, że w stosunku do odwołującej ma zastosowanie przepis art. 18a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), czyli poczynając od dnia 1 lutego 2010 r. zobowiązana jest ona do opłacania składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (Kancelarii Radcy Prawnego) od podstawy wymiaru, którą stanowi kwota zadeklarowana, nie niższa jednak niż 30% kwoty minimalnego wynagrodzenia. Sąd Apelacyjny w całości podzielił argumenty apelacji wskazujące na istnienie różnicy między czynnościami wykonywanymi przez radcę prawnego w ramach świadczenia przez niego pomocy prawnej, a czynnościami wykonywanymi przez aplikanta radcowskiego w trakcie odbywania przez niego aplikacji, w szczególności argumenty dotyczące kwestii, że aplikacja radcowska jest jedynie etapem w karierze zawodowej prawnika, formą stażu zawodowego mającego na celu de facto naukę zawodu i przygotowanie zawodowe do pełnienia samodzielnej funkcji radcy prawnego. Celem aplikacji radcowskiej jest przygotowanie aplikanta do należytego i samodzielnego wykonywania zawodu radcy prawnego (art. 32 ust. 1 ustawy o radcach prawnych). Aplikant radcowski odbywa aplikację radcowską pod kierunkiem patrona wyznaczonego przez radę okręgowej izby radców prawnych, a zadaniem patrona jest przygotowanie aplikanta radcowskiego do wykonywania zawodu radcy prawnego w rozumieniu ustawy o radcach prawnych (art. 38 ust. 4 i 5 ustawy o radcach prawnych). Obowiązkiem aplikanta jest uczestniczenie w przewidzianych programem zajęciach teoretycznych i praktycznych, samodzielne pogłębianie wiedzy prawniczej i praktycznych umiejętności zawodowych, przestrzeganie dyscypliny szkolenia i pracy, przystąpienie do egzaminu radcowskiego w wyznaczonym terminie (art. 35 ustawy o radcach prawnych). Jednocześnie przepis art. 33 ust. 5 ustawy o radcach prawnych, który odsyła do odpowiedniego stosowania wobec aplikantów radcowskich przepisów ustawy o radcach prawnych pomija te mówiące o uprawnieniu do świadczenia pomocy prawnej (art. 4), o zakresie tej pomocy (art. 6), o samodzielności radcy prawnego

(art. 9), o niezwiązaniu poleceniem co do treści opinii prawnej (art. 13) oraz o samodzielnym prowadzeniu spraw przed organami orzekającymi (art. 14).

Organ rentowy od powyższego wyroku wniósł skargę kasacyjną. Orzeczenie powyższe organ rentowy zaskarżył w całości, opierając skargę kasacyjną na podstawie art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. poprzez naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię art. 18a ust. 2 pkt 2 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art 8 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U nr 137 poz. 887 ze zm.) oraz art. 32 ust. 1, art. 35 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r.o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2010 r. nr 10 poz. 65) poprzez przyjęcie, że ubezpieczona jest uprawniona z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności do preferencyjnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe; oraz poprzez naruszenie przepisów postępowania art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. poprzez wadliwe uzasadnienie zaskarżonego wyroku, które nie posiada wszystkich koniecznych elementów oraz zawiera braki uniemożliwiające analizę motywów wyroku i kontrolę kasacyjną w zakresie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia. Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i orzeczenie co do istoty poprzez oddalenie odwołania - ewentualnie - uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie ma uzasadnionych podstaw. Przepis art. 18a - ustalający na okres 24 miesięcy kalendarzowych od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej preferencyjną stawkę wymiaru składek obliczaną od podstawy wymiaru wynoszącej 30% minimalnego wynagrodzenia zamiast 60% - wprowadzono ustawą z dnia 1 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2005 r. Nr 150, poz. 1248). Zgodnie z treścią uzasadnienia projektu powołanej ustawy celem wprowadzenia takiego rozwiązania było zmniejszenie obciążeń wynikających z obowiązkowego podlegania ubezpieczeniom społecznym osób rozpoczynających

działalność gospodarczą i w konsekwencji do przeznaczania zaoszczędzonych w ten sposób kwot na rozwój tej formy zarobkowania. Przepis ten co do zasady ma na celu zmniejszyć czasowo obciążenia fiskalne dla szerokiej grupy osób podejmujących po raz pierwszy działalność gospodarczą (art. 18a ust. 1 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 tej ustawy), z grupy tej wyłączono jedynie osoby, które w okresie ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej prowadziły działalność gospodarczą i które wykonywały taką działalność na rzecz byłego pracodawcy, dla którego przed dniem rozpoczęcia działalności gospodarczej w bieżącym lub w poprzednim roku kalendarzowym wykonywały w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres (wykonywanej) działalności gospodarczej. Wyłączenie to ma na celu zapobieżenie niewłaściwemu wykorzystywaniu tej ulgi (niezgodnym z intencją ustawodawcy) polegającym w pierwszym przypadku na korzystaniu z niej przez osoby, które nie są „nowymi” przedsiębiorcami oraz w drugim przypadku na przekształcaniu stosunku pracy w umowy cywilnoprawne i w ten sposób przechodzenie pracowników na tzw. „samozatrudnienie”. Inaczej mówiąc art. 18a nie może mieć zastosowania wyłącznie w sytuacji, gdy doszło do celowego rozwiązania stosunku pracy przede wszystkim w interesie pracodawcy, który mając zabezpieczone wykonanie tego samego zakresu czynności uwalniałby się od płacenia składki na ubezpieczenie społeczne za pracownika. Podkreślić należy, że ulga ta nie wiąże się z zwiększonymi wydatkami dla Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ponieważ w skutek indywidualizacji wysokości świadczeń emerytalno-rentowych osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, przedsiębiorcy opłacając przez wskazany okres niższą składkę wypracują sobie niższe świadczenie emerytalno-rentowe, bowiem wysokość przyznawanego świadczenia jest ściśle związana z kwotą składek odprowadzanych do systemu. Innymi słowy, czasowe odprowadzanie niższej składki odnosi jedynie skutek względem przyszłego świadczenia emerytalno-rentowego ubezpieczonego. Ponadto zwiększenie obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą wpływa na pogorszenie ich konkurencyjności oraz sytuacji finansowej. Korzystanie z tej ulgi odbywa się jedynie kosztem przyszłego świadczenia ubezpieczonego i jest uzależnione wyłącznie od

decyzji przedsiębiorcy. Podsumowując, konstrukcja art. 18a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych charakteryzuje się tym, że uprawnienie to ograniczone jest: 1) ze względu na podmiot regulacji - obniżenie składki emerytalnej i rentowej dotyczy tylko osób prowadzących działalność gospodarczą w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej, a zatem nie dotyczy osób prowadzących pozarolniczą działalność w rozumieniu art. 8 ust. 6 pkt 2 – 5 tej ustawy; 2) ze względu na czas obowiązywania - obniżenie składki obowiązuje tylko przez 24 miesiące wykonywania tej działalności; 3) ze względu na przedmiot regulacji - wykonywana działalność gospodarcza ma być „pierwszą w życiu”, za którą uznaje się też działalność podjętą po co najmniej 5-letniej przerwie od ustania poprzedniej działalności gospodarczej. Ponadto, jak zostało to podniesione wyżej, zestawienie przesłanek negatywnych zastosowania obniżonej składki a w szczególności wymóg, że podjęta działalność nie może być wykonywana na rzecz byłego pracodawcy, gdy czynności wykonywane w ramach stosunku pracy wchodzą w zakres wykonywanej działalności gospodarczej ma za zadanie przeciwdziałać sytuacjom, w których pracodawcy wymuszaliby na pracownikach rozwiązanie stosunku pracy i przejście na tzw. samozatrudnienie, tj. rozpoczęcie działalności gospodarczej i prowadzenie jej w oparciu o obowiązki (czynności) realizowane w ramach stosunku pracy. Tylko tak rozumiany cel uzasadnia ograniczenie stosowania obniżonej składki w odniesieniu do niektórych osób, które po raz pierwszy podejmują działalność gospodarczą.

Mając na uwadze powyższe oraz cel aplikacji radcowskiej, który sprowadza się do przygotowania zawodowej osoby posiadającej wykształcenie prawnicze do wykonywania samodzielnie zawodu radcy prawnego, uznać należy, że *ratio legis* przesłanki wyłączającej zastosowanie obniżonej składki określonej w art. 18a ust. 2 pkt 2, jako przeciwdziałanie wymuszonemu samozatrudnieniu w miejsce umowy o pracę, pozwala na uznanie, że w odniesieniu do radców prawnych podejmujących działalność gospodarczą w formie prowadzenia kancelarii we współpracy z dotychczasowym pracodawcą, nie zachodzi w żaden sposób przesłanka wyłączająca prawo do zastosowania obniżonej składki. Przez „czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej” o których mowa w art. 18a ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń

społecznych, które uniemożliwiają zastosowanie preferencyjnych składek ubezpieczeniowych dla osób podejmujących po raz pierwszy działalność gospodarczą (art. 18a ust. 1 w związku z art. 8 ust. 6 pkt 1 tej ustawy) należy rozumieć czynności odpowiadające tym, które były uprzednio wykonywane w ramach stosunku pracy na rzecz byłego pracodawcy. W tej konkretnej sprawie należało dokonać oceny, interpretacji powołanego zwrotu „czynności wchodzące w zakres wykonywanej działalności gospodarczej” w odniesieniu do pracowników takich jak aplikanci. Odpowiedzi na powyższe należy szukać analizując status aplikanta radcowskiego i zakres czynności, jakich może on dokonywać w zastępstwie patrona, czyli radcy prawnego. Aplikanci radcowscy odbywają jedynie u swych patronów szkolenia polegające na nabyciu praktycznych umiejętności zawodowych oraz zasad wykonywania zawodu zaufania publicznego (radcy prawnego) i w ramach tych szkoleń mają prawo zastępowania swych patronów przed niektórymi sądami i urzędami, sami nie wykonują zaś zawodów zaufania publicznego; do aplikanta radcowskiego nie ma zastosowania przepis art. 6 ust. 3 ustawy o radcach prawnych ani też art. 89 § 1 i art. 129 § 2 k.p.c. W powołanej ustawie korporacyjnej brak jest przepisów, które pozwalałyby stosować wymienione regulacje do aplikantów. W art. 6 ust. 3 ustawy o radcach prawnych odsyła się do przepisów szczególnych, w tym m.in. do art. 89 § 1 i art. 129 § 2 k.p.c. W tych przepisach mowa jest natomiast jedynie o kwalifikowanych pełnomocnikach stron: adwokatach, radcach prawnych, rzecznikach patentowych i radcach Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa. Jest to katalog zamknięty pełnomocników, którzy zostali upoważnieni do poświadczania dokumentów na gruncie postępowania cywilnego. Jako przepisy szczególne nie mogą być one wykładane rozszerzająco (*exceptiones non sunt extendendae*). Oznacza to, że inni pełnomocnicy procesowi wymienieni w art. 87 § 1 k.p.c. nie posiadają omawianego uprawnienia. Skoro zaś prawo to zostało przyznane jedynie pełnomocnikom stron, a aplikanci, jedynie zastępują pełnomocników, to już z tego tylko względu nie mogą być wobec nich stosowane wymienione przepisy. W doktrynie postępowania cywilnego i orzecznictwie przyjmuje się, że aplikant radcowski nie uzyskuje statusu pełnomocnika procesowego i jakkolwiek jego czynności wywołują skutek wobec strony, to jednak nie dlatego, że jest jej pełnomocnikiem, lecz dlatego, że działa w

imieniu pełnomocnika. Upoważnienie aplikanta do zastępowania adwokata lub radcy prawnego, nazywane potocznie substytucją, w rzeczywistości nią nie jest. Zastępowanie przez aplikanta radcy prawnego odbywa się na podstawie pisemnego upoważnienia określającego w swej treści zakres upoważnienia. Owo upoważnienie nie jest pełnomocnictwem, gdyż aplikant zastępuje wyłącznie patrona (adwokata, radcę prawnego), a nie stronę procesu. Przepisy proceduralne nie przewidują sytuacji, w której aplikant mógłby być samodzielny pełnomocnikiem. Przedstawione argumenty wystarczają, aby stwierdzić, że skoro ustawodawca wyróżnił dwie odrębne instytucje, które umożliwiają zastępstwo prawne fachowego pełnomocnika podstawowego przez różne podmioty: pełnomocnictwo substytucyjne sprawowane przez radcę prawnego i zastępstwo w ramach upoważnienia udzielonego aplikantowi, to tych instytucji nie można utożsamiać bądź mieszać oraz przyjmować, że mają taką samą treść. O ile bowiem uprawnienia pełnomocnika substytucyjnego co do zasady pokrywają się z uprawnieniami pełnomocnika głównego (chyba że co innego wynika z treści pełnomocnictwa substytucyjnego), o tyle uprawnienia aplikanta upoważnionego do zastępowania patrona są znacznie węższe, co wynika z faktu, że ustawodawca ze względu na mniejsze doświadczenie i kompetencje darzy go, co oczywiste, mniejszym zaufaniem niż prawnika z ukończoną aplikacją i zdany egzaminem radcowskim. Zgodnie bowiem z ust. 1, 2 i 4 art. 35¹ ustawy o radcach prawnych, po upływie 6 miesięcy od rozpoczęcia aplikacji radcowskiej aplikant radcowski może zastępować radcę prawnego przed sądem rejonowym, a po upływie 18 miesięcy przed innymi sądami powszechnymi, jednak jedynie z wyraźnego (oddzielnego) upoważnienia radcy prawnego może sporządzać i podpisywać pisma procesowe związane z występowaniem radcy prawnego przed sądami, z wyłączeniem apelacji, skargi kasacyjnej i skargi konstytucyjnej. Wynika z tego, że wymienione upoważnienie obejmuje jedynie ściśle określone czynności przed sądami, tj. zastępstwo na posiedzeniu (art. 35¹ ust. 1 i 2 ustawy o radcach prawnych) oraz z wyraźnego upoważnienia radcy prawnego sporządzanie i podpisywanie pism procesowych. Przepisy te normują zatem jedynie szczególne sytuacje, w których pewne czynności na zasadzie wyjątku mogą być powierzone aplikantom. Nie można zatem interpretować ich w ten sposób, że aplikant radcowski, który uzyskał upoważnienie

na mocy tego przepisu do występowania przed sądem w konkretnej sprawie, ma prawo dokonywać wszelkich czynności w tej sprawie, włącznie z poświadczaniem dokumentów i odpisów pełnomocnictwa. Aplikant nie jest radcą prawnym, zatem nie dotyczy go przepis art. 6 ust. 3 ustawy o radcach prawnych, wprowadzający dla radców prawnych generalne prawo sporządzania poświadczeń odpisów dokumentów za zgodność z okazanym oryginałem w zakresie określonym odrębnymi przepisami. Ponadto, w stosunku do profesjonalnych pełnomocników – radców prawnych, będzie wchodzić w grę odpowiedzialność dyscyplinarna, gdzie sankcją może być nawet pozbawienie prawa wykonywania zawodu. Sankcje te dotyczą tylko profesjonalnych pełnomocników, a nie osób, które przygotowują się do wykonywania zawodu radcy prawnego.

Mając powyższe na uwadze, oczywista jest różnica między czynnościami wykonywanymi przez radcę prawnego w ramach świadczenia przez niego pomocy prawnej, a czynnościami wykonywanymi przez aplikanta radcowskiego w trakcie odbywania przez niego aplikacji. Aplikacja radcowska jest jedynie etapem w karierze zawodowej prawnika, formą stażu zawodowego mającego na celu de facto naukę zawodu i przygotowanie zawodowe do pełnienia samodzielnej funkcji radcy prawnego. Celem aplikacji radcowskiej jest przygotowanie aplikanta do należytego i samodzielnego wykonywania zawodu radcy prawnego (art. 32 ust. 1 ustawy o radcach prawnych). Aplikant radcowski odbywa aplikację radcowską pod kierunkiem patrona wyznaczonego przez radę okręgową izby radców prawnych, a zadaniem patrona jest przygotowanie aplikanta radcowskiego do wykonywania zawodu radcy prawnego w rozumieniu ustawy o radcach prawnych (art. 38 ust. 4 i 5 tej ustawy). Obowiązkiem aplikanta jest uczestniczenie w przewidzianych programem zajęciach teoretycznych i praktycznych, samodzielne pogłębianie wiedzy prawniczej i praktycznych umiejętności zawodowych, przestrzeganie dyscypliny szkolenia i pracy, przystąpienie do egzaminu radcowskiego w wyznaczonym terminie (art. 35 ustawy o radcach prawnych). Jednocześnie przepis art. 33 ust. 5 ustawy o radcach prawnych, który odsyła do odpowiedniego stosowania wobec aplikantów radcowskich przepisów ustawy o radcach prawnych - pomija te, które mówią o uprawnieniu do świadczenia pomocy prawnej (art. 4), o zakresie tej pomocy (art. 6), o samodzielności radcy prawnego (art. 9), o

niezwiązaniu poleceniem co do treści opinii prawnej (art. 13) oraz o samodzielnym prowadzeniu spraw przed organami orzekającymi (art. 14). Nie można zatem mówić o żadnej zbieżności obowiązków i świadczonej pracy przez aplikanta radcowskiego z wykonywaniem zawodu radcy prawnego, a w szczególności nie można mówić o takiej zbieżności w stanie faktycznym zaistniałym w niniejszej sprawie. Sam fakt zatrudnienia na etacie pracownika w kancelarii adwokacko-radcowskiej, a następnie wykonywanie, między innymi, na rzecz tej samej kancelarii usług prawnych, ale już przez radcę prawnego w żadnym przypadku nie może zostać uznane za odpowiadające czynnościom wcześniej wykonywanym przez tę osobę w ramach stosunku pracy. Argumenty prawne powołane w skardze kasacyjnej w tej kwestii dotknięte są błędem polegającym na ograniczeniu się do samej technicznej strony wykonywanych przez wnioskodawczynię czynności w ramach stosunku pracy i to z pominięciem tak istotnej ich cechy, jak to, że uprzednio były to zawsze projekty (pism procesowych, opinii, umów), a ich odbiorcami nie byli klienci zatrudniającej skarżącą kancelarii. Organ rentowy pomija merytoryczną stronę czynności wykonywanych przez wnioskodawczynię w ramach stosunku pracy w porównaniu do czynności wykonywanych przez nią, jako radca prawny. Uprzednio czynności te tworzyły materiał pomocniczy dla świadczenia pomocy prawnej przez inne osoby - radców prawnych, nie mogły więc stanowić czynności mieszczących się w pojęciu pomocy prawnej świadczonej przez radcę prawnego. Fakt odbywania w trakcie trwania stosunku pracy aplikacji radcowskiej nie uzasadnia twierdzenia, że wnioskodawczyni wykonywała na rzecz byłego pracodawcy czynności mieszczące się w zakresie pojęcia „świadczenie pomocy prawnej”. Do zakresu obowiązków wnioskodawczyni w ramach stosunku pracy na rzecz spółki H. Kancelaria Prawna sp. k. nie należało świadczenie pomocy prawnej, tj. reprezentowanie klientów przed sądami i innymi organami, sporządzanie opinii prawnych lub udzielanie porad prawnych, które to czynności, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zastrzeżone są wyłącznie dla radców prawnych, adwokatów oraz - na odrębnych zasadach, prawników zagranicznych. Wszystkie czynności wykonywane przez ubezpieczoną jako prawnika i aplikanta radcowskiego w ramach stosunku pracy były wykonywane pod ścisłym kierownictwem pracodawcy - radców prawnych. W związku z powyższym zarzuty

skargi kasacyjnej dotyczące naruszenia prawa materialnego przez błędną jego wykładnię - art. 18a ust. 1 pkt 2 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 5 oraz art. 8 ust. 6 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. nr 137, poz. 887 ze zm.) oraz art. 32 ust. 1, art. 35 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2010 r. nr 10, poz. 65 z ze zm.), poprzez przyjęcie, że ubezpieczona jest uprawniona z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności do preferencyjnej wysokości składki na ubezpieczenie emerytalne, rentowe i wypadkowe - należy uznać za całkowicie bezzasadne, a wykładnię przywołanych w skardze kasacyjnej przepisów prawa za nieprawidłową.

Sąd Najwyższy nie dopatrując się naruszenie przepisów postępowania wskazanych w skardze, w myśl przepisu art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną, jako nieuzasadnioną.